

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. május 11.

SZERB NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

УПУТСТВО ЗА РЕШАВАЊЕ ЗАДАТАКА

РАЗУМЕВАЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ТЕКСТА

1. Овај есеј о Дучићу написао је Вељко Петровић. Напишите у две-три реченице шта знате о аутору.

Песник и приповедач међуратне српске књижевности. Најпознатије песме: Српска земља, Сељаку... Међу најлепше приповетке спадају: Буна, Салашар, Мишка Ерегбиром.

2 бода

2. У чему се одваја Дучић од својих непосредних претходника?

Његова поезија је поезија једног субјективног света, а не поезија о правом животу. У погледу форме представља велику новину песничког израза.

3 бода

3. Која песма је Дучићева арспоетика? Докажите цитатима из те песме посебност Дучићевог певања.

„Моја поезија“. Буди одвећ лепа да се свиђаш сваком, / Одвећ горда да би живела за друге.

2 бода

4. Шта је заједничко код поменутих песника и Дучића?

У тематском и стилском разновршћу они се одвајају од народне мелодике, стварају по угледу западноевропске поезије.

2 бода

5. Објасните укратко „декоративни симболистику“ Дучићеве поезије!

Бирање и нијансирање мисли и песничке речи метафорама, симболима, у складу боја, мелодија, акустике...

3 бода

6. У чему је највећа вредност Дучићеве песничке речи?

Он је претеча модерних струјања у српској поезији, допринео је да се та поезија упути ка новим могућностима стиховања.

3 бода

7. Шта овде значи „тропи“, „фразе“ и „мађија“?

Сликовитост, песнички израз, вештина/чаролија.

3 бода

8. Шта је, по В. Петровићу, гусларски, а шта реторски језик?

Стиховање по угледу народних песама. Узвишеност родољубивих песама у романтизму.

3 бода

9. Докажите овим цитатима да његове метафоре и симболи нису „вербалистички украси“!

„Ја не мећем на те ђинђуве са траком“ (Моја поезија)

„Сама врба стоји над морем врх света,

Распела је косу зелену и дугу“ (Морска врба)

„Над острвом пуним чемпреса и бора

Младо, крупно сунце пржи, пуно плама“ (Подне)

„Ноћ мирише тужно чемпресовим смолом,

Небо пепељасто...“ (Пред воде)

Дучићеви украси представљају сетну и сугестивну уметничку слику о усамљености, пролазности у животу.

3 бода

10. Шта су „латентне снаге“ и вредности речи?

Скривене, до Дучића мање употребљене лепоте језика.

2 бода

11. Дефинишите укратко обележја парнасо-симболистичке поезије!

Схватање уметности која првенствено слика човеков унутрашњи свет. Највидније обележје је субјективизам, као и у западноевропским литературама.

2 бода

12. Наведите два до три Дучићева прозна дела!

Плаве легенде, Вечерње, Сунце...

2 бода

АНАЛИЗА КЊИЖЕВНОГ ДЕЛА

Лазаревићев поступак у психолошком обликовању ликова. Реалистички насликана атмосфера, ситуација и драматична напетост догађаја.

Служите се датом епизодом или целом, прочитаном приповетком!

Може се примити свако адекватно решење које одговара захтевима у наслову.

- „Страшна ноћ“, када Митар, домаћин и отац породице доводи коцкаре у кућу;
- Сукоб између ликова, и унутрашњи, психолошки сукоб;
- Драмски ток сцене;
- Како се одражава ова „старшна ноћ“ на чланове породице;
- Лик оца, Митра. Шта је наглашено у његовом изгледу и понашању;
- На основу познавања целе приповетке: преображај личности;
- Лик мајке – оличење родитељске брижности за судбину породице;
- Функција наратора – кроз његово виђење тече препричавање збивања;
- Сложени поступак наратије – наратор прича као одрастао човек оно што је доживео у детињству;
- Уметнички квалитети језика и стила, новине које је Лазаревић унео у српску реалистичку приповетку.

КЊИЖЕВНА ПАРАЛЕЛА

Литерарни садржаји о искушењима и пролазности, особена, парнасо-симболистичка визија живота у Бодлеровој и Пандуровићевој песми.

Посветите пажњу визуелности, акустици, мирису, метафорама и симболима.

- Везе као узајамности у људском животу;
 - Бодлерова песма – Излагање његовог песничког програма тј. стваралачке поетике симболизма;
 - У обема песмама изразито схватање да је све у животу симбол човекових мисли, идеја и осећања;
 - Према Бодлеру све ствари и појаве у природи, материјалне и духовне, у вези су једна са другом;
 - Мириси, боје и звуци мешају се и стапају и у једној и у другој песми;
 - У Пандуровићевој песми сложеност песничког доживљавања света огледа се у ветровима као посредницима са прошлим животом;
-

- Доживљавање сензације мириса код Бодлера и Пандуровића;
- Сумирање подударности мотива умирања, распадања, пролажења.

АРГУМЕНТАЦИЈА

- Туризам као друштвени феномен;
- Атрактивни туристички фактори – културно-историјски споменици, културне установе, здравствени туризам, различите врсте манифестација, лепота природе, одмор, поклоничка путовања ...;
- Туристички потенцијал Србије – ризница средњовековног градитељства, манастири;
- Повод пораста интересовања у свету за верски туризам;
- Повезивање годишњег одмора са посетом неких светиња;
- Како приступа обичан туриста светињама, а како ходочасник;
- Култура поклоничких путовања;
- Верски туризам и бизнис. Сматрање на продавце сувенира, разгледница о свецима, боце алкохолног пића са иконама...;
- Сложеност у откривању повода верских путовања.

Оцењивање састављања текста

Упутство за оцењивање даје само у одредницама садржајне компоненте решења која се очекују од ученика. Може се примити свако добро решење, иако одступа од датих одредница.

ПРАВОПИС И РУКОПИС

ОПШТИ КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА САСТАВА		
ИЗЛАГАЊЕ САДРЖАЈА	КОМПОЗИЦИЈА ТЕКСТА	КВАЛИТЕТ ЈЕЗИКА
<ul style="list-style-type: none"> - схватање и интерпретација теме, осврт на уводни текст, - језичка и књижевна образованост, информисаност, афинитет за уочавање проблема, цитирање, објективност, аргументација тврдњи, - лични однос према теми, заузимање става, - спознаје о свету, култура мишљења; <p>Укупно: 30 бодова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - адекватност жанровским елементима текста, - рашчлањавање, кохерентна структура текста, - размереност композиције, - одржавање прописаног обима; <p>Укупно: 10 бодова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - сигурно знање стандардног језика, - адекватна и разнолика употреба речи, стил који је у складу са одређеним задатком, - јасно, суштинско и егзактно излагање, - течно састављање реченица и текста, - читак, уредан рукопис; <p>Укупно: 30 бодова</p>

Правопис се оцењује према матурском упутству који је на снази. Наставник подвлачи ортографске грешке, затим према упутству одређује укупни број бодова за правописне грешке.